

LYDEN AF BURMA,- et stemningsbillede

Vi er i Burma, som nu hedder Myanmar, og overalt lyder den burmesiske hilsen *Min-ge-la-bah*, som betyder goddag eller hej eller noget i den retning. Skal du hilse rigtig burmesisk, så hæver du armene og sætter håndfladerne mod hinanden i brysthøjde samtidig med du siger *Min-ge-la-bah*. Så viser du respekt for den person, som du hilser på.

Det er den samme hilsemåde vi bruger i yoga, hvor vi slutter alle yoga sessioner ved at sidde i skrædderstilling, sætte vores håndflader sammen og sige Namaste. Det er den indiske hilsen som betyder at jeg hilser dig fra det inderste punkt i mig til det inderste punkt i dig. En meget smuk hilsen, synes jeg.

Men vi er ankommet til Burma efter en meget lang flyvetur, og det første ord vi lærer er *Min-ge-la-bah*. Der går lidt tid inden vi kan huske det, men hjernen er sikkert også gået helt i stå på grund af jetlag, søvnmangel og den varme, som vi pludselig befinder os i. Vi bliver kørt rundt i en stor bus med air-con, dvs at der er temmelig koldt i bussen, og når vi så bliver lukket ud, slår varmen os i møde som en stor dyne. Et skifte som hverken er særlig rart eller sundt, men som tillader os at se lidt af byen Rangoon inden vi kan blive indkvarterede på vores hotel.

Men det er så sandelig også det eneste negative, som jeg kan sige om vores tur til Burma. Tilbage i Danmark efter en fantastisk rejse er det lydene, som tegner det stærkeste billede. Lydene og de mange, varme smil, som vi har oplevet.

Det burmesiske folk har oplevet krige, undertrykkelse, engelsk overmagt og senest et militærregime som ikke tillod folk at fjerne sig mere end 20 km fra deres hjem. Brændstof var rationeret, og selvom man bare kørte på en knallert rakte rationen ikke langt. Det bevirkede selvfølgelig, at brændstof blev handlet på det sorte marked og at der overalt i boderne stod små dunke med brændstof, som kunne købes til høje priser. Det så vi heldigvis kun enkelte steder på turen, fordi rejser og brændstof nu er blevet frigivet og der er oprettet almindelige benzinstationer rundt om i landet.

Men jeg er blevet mødt med flere hilsner og varme smil i de knap to uger som vores rejse varede, end jeg for eksempel nogensinde har fået i et dansk supermarked. Og det på trods af at befolkningen er meget fattig, at sundhedstilstanden er elendig og at fremtidsudsigterne ikke er særlig positive for de allerfleste burmesere.

Den sidste uge af ferien var den bedste. Vi boede på en dejlig flodbåd som sejlede fra Mandalay til Bagan. Irrawady River hedder floden, som er Burmas største flod og landevej for en stor del af Burmas transport, og som forsyner det omgivende land med vand. Man trækker vandet op for at vande markerne, man bader i floden, man vasker hår i den og vasker al snavsetøj med en stang sæbe og håndkraft i den. Mon de omkringliggende landsbyer er kloakerede? Det turde vi ikke spørge ind til, så man kan kun gisne om hvor affaldet fra madlavning og toiletter havner henne. Men først og fremmest er floden en transportvej, og vi mødte rigtig mange små og mindre skibe, som var lastet til bristepunktet med sand, sten eller tømmer, med køer eller med vandmeloner eller bare med store sække.

Og her kommer lydene ind igen. Tøf-tøf eller tuk-tuk sagde motorerne fra bådene i en blandet katafoni af lyde, som ofte var så støjende, at det var svært at høre hvad vi sagde til hinanden sagde på vores skib, selv om vi sad ganske tæt. Men det var ikke ubehageligt, det følte nærmest som livet puls, som det burmesiske folks livsnerve som dunkede, og som bragte ting frem til deres bestemmelsessted.

Værre var det i landsbyerne, hvor mange nu havde fået råd til en støjende knallert. Støjende er alt for mildt et ord, knallerterne larmede voldsomt og der var sikkert status i at få dem til at larme mest muligt. Og det lykkedes ganske godt, vil jeg sige. Det var mest de unge mænd som kørte, men det gjorde de til gengæld også hele tiden. Vejene var grusveje som på engelsk hedder "dirt roads", fordi det ikke er grus men derimod sand og skidt som ligger på vejene, og som bliver hvirvlet op i en støvsky hver gang en knallert kører forbi, og det gjorde de bare hele tiden.

Men selv støvet og larmen formåede ikke at ødelægge det dejlige varme indtryk af Burma og af den positive og smilende befolkning. Et af højdepunkterne var at gå stille og fredsommeligt rundt i landsbyerne og kigge – ud af øjenkrogene, fordi vi skulle jo helst ikke være grænseoverskridende – på hjemmene og lidt ind bag facaden. De fleste huse var kun vægge med et tag over og med jorden som gulv. Ofte var der kun et enkelt rum og madlavning fandt sted udenfor huset. Vi så spædbørn, som hang i et net med to snore bundet op i en loftsbjælke og som blev vugget i søvn, vi så den store seng som tjente som siddeplads for familien om dagen og hvor der sikkert sov mange sammen om natten. En enkelt hvid ko eller to bundet på gårdspladsen var sammen med en kærre familiens transportmiddel og hjælp i landbruget, og hele tiden så vi de mange hunde som alle lignede hinanden, og som bare løb rundt, som om de ikke boede et fast sted.

Burma er jo ikke vant til turister, og mange steder kiggede Burmeserne lige så meget på os, som vi kiggede på dem! Og hver eneste gang mit blik mødte en burmesisk kvindes øjne smilede jeg venligt, og hver eneste gang fik jeg et strålende smil tilbage. Mændene turde jeg ikke rigtig smile til bortset fra personalet på båden, men måske kunne jeg sagtens have gjort det uden at være blevet misforstået. Burmeserne er buddhister, og en del af deres religion siger at nærvær, tilstedeværelse i nuet er vigtigt, og lige præcis den del vil jeg gerne tage med hjem til Danmark. Vær til stede i den situation som du befinder dig i lige nu, vær til stede med både krop og sjæl og tag alle indtrykkene ind, samtidig med at du viser dit nærvær til de mennesker, som du møder.

Den sidste aften på båden var vi samlet på dækket. Personalet, som bestod af 16 burmesiske mænd, var klædt på i deres fine uniformer og alle var tilstede lige fra kaptajnen og styrmanden med guldsnore og kasketter til de to kokke med kokkehuer og hvidt køkkentøj og til resten af mændene i hvide skjorter og Longhi, den burmesiske "nederdel" som bæres af både mænd og kvinder. Der var mange velfortjente rosende ord både fra os gæster og fra personalet, og til sidste kom tre guitarer på banen og hele personalet plus den burmesiske guide underholdt med sang og spil. Det var meget smukt og også meget musikalsk og man fik det indtryk, at sang og musik også var en stor del af den burmesiske befolknings kultur.

Og med musikken stadig klingende i mine ører slutter mine betragtninger over Burmas mange lyde. Jeg undrer mig over, at vi danskere med vores høje standard af økonomi, uddannelse og sundhed kaster så få smil af sig, og at den burmesiske befolkning, som stort set ikke ejer materielle goder, formår at give så meget på det menneskelige plan. Formår at være til stede i nuet og at møde både fremmede og hinanden med store hjertevarmende smil. *Min-ge-la-bah* Burma, og en meget stor tak for hvad du har lært mig. Jeg vil forsøge at holde fast i det.

Lønholt, den 3. februar 2018

Josée Linnemann